

641

Besluit van 7 december 1983, houdende bestrijding bacterievuur (Besluit bestrijding bacterievuur 1983)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van de Staatssecretaris van Landbouw en Visserij van 26 september 1983, no. J. 5891, Directie Juridische en Bedrijfsorganisatorische Zaken;

Gelet op artikel 3, eerste en vierde lid, van de Plantenziektenwet (1951, Stb. 96);

De Raad van State gehoord (advies van 8 november 1983, no. W 11.83.0500/16.3.45);

Gezien het nader rapport van de Staatssecretaris van Landbouw en Visserij van 2 december 1983, no. J. 7097, Directie Juridische en Bedrijfsorganisatorische Zaken;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel 1

In dit besluit en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

«Onze Minister»: Onze Minister van Landbouw en Visserij;

«directeur»: de directeur van de Plantenziektenkundige Dienst;

«bacterievuur»: de ziekte veroorzaakt door de bacterie *Erwinia amylovora* (Burrill) Winslow et al;

«opplanten»: iedere handeling betreffende het plaatsen van planten ten einde hun verdere groei of vermeerdering te bewerkstelligen.

«gebied van bijzondere landschappelijke waarde»: een gebied dat als beschermd natuurmonument is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet (1967, Stb. 572) dan wel een natuurterrein in eigendom of beheer van de staat, danwel van een natuurbeschermingsorganisatie als ook een landgoed dat als zodanig is aangemerkt ingevolge de Natuurschoonwet 1928 (Stb. 63), alsmede een gebied waarin de meidoorn een landschappelijk bepalende rol speelt en welk gebied daartoe door Onze Minister is aangewezen;

«bedrijfsmatige teelt»: de teelt van planten in de uitoefening van een bedrijf.

Artikel 2

Onze Minister kan bij in de Nederlandse Staatscourant bekend te maken beschikking bepaalde vormen van bedrijfsmatige teelt van boomkwekerijgewassen, behorende tot door hem aangewezen geslachten en soorten, die vatbaar zijn voor aantasting door bacterievuur in het gehele land of gedeelten daarvan verbieden of aan voorwaarden verbinden.

Artikel 3

1. Onze Minister kan bij in de Nederlandse Staatscourant bekend te maken beschikking het opplanten, bewaren en vervoeren van planten, behorende tot door hem aangewezen geslachten en soorten verbieden in door hem aangewezen gebieden.

2. Krachtens het vorige lid kunnen slechts worden aangewezen:
a. geslachten en soorten die vatbaar zijn voor aantasting door bacterievuur;

b. gebieden die van bijzondere betekenis zijn voor de bedrijfsmatige teelt van boomkwekerijgewassen en in bijzondere gevallen gebieden waarbinnen een opplantverbod van bijzondere betekenis is voor een doelmatige bestrijding van bacterievuur.

3. Onze Minister kan bepalen dat onder door hem te stellen voorwaarden het in het eerste lid bedoelde verbod geheel of gedeeltelijk niet van toepassing is op door hem aangewezen vormen van bedrijfsmatige teelt alsmede op het bewaren en vervoeren ten behoeve van een zodanige teelt, dan wel op de teelt in een gebied van bijzondere landschappelijke waarde.

Artikel 4

Onze Minister kan bij in de Nederlandse Staatscourant bekend te maken beschikking gebruiksgerechtigden van terreinen gelegen in de krachtens artikel 3 aangewezen gebieden, verplichten de daarbij omschreven onderhoudsmaatregelen ter wering en bestrijding van bacterievuur te treffen ten aanzien van zich daarop bevindende planten van door hem daarbij aangewezen geslachten en soorten op de daarbij voorgeschreven wijze.

Artikel 5

Het telen, bewaren en vervoeren van een partij planten is aan degene, aan wie door of vanwege de directeur is medegedeeld, dat een nader onderzoek naar de aanwezigheid van bacterievuur in die partij zal plaatsvinden, slechts toegestaan onder de voorwaarde, dat de teler, bewaarder of vervoerder, totdat het nader onderzoek is voltooid en het resultaat van dit onderzoek is medegedeeld, geen handelingen verricht of doet verrichten, welke dat onderzoek zouden kunnen belemmeren of verijdelen.

Artikel 6

Het bewaren van een partij planten is aan degene aan wie door of vanwege de directeur is meegedeeld, dat die partij geheel of gedeeltelijk is aangetast door bacterievuur, slechts toegestaan onder de voorwaarde, dat:

a. die partij na een door of vanwege de directeur gedane aanzegging op een daarbij voorgeschreven wijze en binnen de daarbij gestelde termijn geheel of gedeeltelijk wordt vernietigd of anderszins onschadelijk wordt gemaakt en het voor die partij gebruikte verpakkingsmateriaal wordt ontsmet of wordt vernietigd;

b. die partij als één geheel en duidelijk afgescheiden van andere partijen opgeslagen wordt gehouden, totdat aan een aanzegging, bedoeld onder a, gevolg wordt gegeven of de partij wordt vervoerd ingevolge een toestemming, als bedoeld in artikel 7.

Artikel 7

Het vervoeren van een partij planten is aan degene, aan wie door of vanwege de directeur is medegedeeld, dat die partij geheel of gedeeltelijk door bacterievuur is aangetast, slechts toegestaan onder de voorwaarde, dat daartoe door of vanwege de directeur toestemming is verleend en de daarbij gegeven aanwijzingen worden opgevolgd.

Artikel 8

De gebruiksgerechtigde van een terrein, waarop door de Plantenziektenkundige Dienst aantasting van planten door bacterievuur is waargenomen, en van in de onmiddellijke omgeving daarvan gelegen terreinen, is verplicht overeenkomstig de hem door of vanwege de directeur gedane aanzegging, op de daarbij voorgeschreven wijze en binnen de daarbij gestelde termijn ten aanzien van in die aanzegging aangewezen planten een of meer van de volgende maatregelen te treffen:

- a. het geheel of gedeeltelijk verwijderen en vernietigen van de aangewezen planten;
- b. het behandelen van aangewezen planten;
- c. het doden van overblijvende stobben met een worteldodend middel van de aangewezen planten op terreinen waarop een maatregel als bedoeld onder a is getroffen en voor zover het betreft planten in niet bedrijfsmatige teelt en voor zover bepaalde daartoe door Onze Minister aan te wijzen planten zich niet bevinden op een terrein welke is gelegen in een gebied van bijzondere landschappelijke waarde;
- d. het verwijderen en vernietigen van nabloei bij planten van peer en appel, voor het opengaan van de bloemen.

Artikel 9

1. Onze Minister kan van het in de artikelen 2, 3 en 4 bepaalde vrijstelling of ontheffing verlenen.
2. Aan een vrijstelling of ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden. Zij kunnen onder beperkingen worden verleend.

Artikel 10

1. Het Besluit bestrijding bacterievuur (Stb. 1967, 385) wordt ingetrokken.
2. Dit besluit kan worden aangehaald als: Besluit bestrijding bacterievuur 1983.

Artikel 11

Dit besluit treedt in werking met ingang van de tweede dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat daarvan afschrift zal worden gezonden aan de Raad van State.

's-Gravenhage, 7 december 1983

Beatrix

De Staatssecretaris van Landbouw en Visserij,
A. Ploeg

Uitgegeven de *dertigste* december 1983

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes

Het advies van de Raad van State is openbaar gemaakt door terinzagelegging bij het Ministerie van Landbouw en Visserij. Tevens zal het advies met de daarbij ter inzage gelegde stukken worden opgenomen in het bijvoegsel bij de Nederlandse Staatscourant van 10 januari 1984 nr. 7.

NOTA VAN TOELICHTING

Ondanks de inspanningen daartoe heeft de bacterievuurbestrijding in de afgelopen jaren niet die resultaten opgeleverd, die daarvan mocht worden verwacht. Het bacterievuur heeft zich zelfs in heviger mate gemanifesteerd. Ten gevolge hiervan is de ziekte een toenemende bedreiging gaan vormen voor de fruitteelt en de boomkwekerij. De export van boomkwekerijproducten krijgt voorts met steeds belangrijkere beperkingen te kampen ten gevolge van het optreden van de ziekte. Voor de bestrijding van bacterievuur zijn op dit moment geen adequate chemische middelen voorhanden. De bestrijding bestaat tot nu toe voornamelijk uit het opruimen van aangetaste planten op terreinen van boomkwekerijen en fruitteeltbedrijven waar besmetting is geconstateerd alsmede uit het wegnemen van bepaalde waardplanten op percelen gelegen in de onmiddellijke omgeving daarvan. Als gevolg van de toenemende besmettingsdruk worden de overheid en het bedrijfsleven voor steeds grotere kosten geplaagd.

Nu duidelijk is, dat het tot nu toe gevoerde bestrijdingsbeleid niet het gewenste resultaat heeft opgeleverd, zullen dat beleid en de daarop gebaseerde regels moeten worden gewijzigd, ten einde de boomkwekerij en de fruitteelt beter te beschermen tegen de schadelijke gevolgen van het optreden van bacterievuur.

Behalve het nemen van directe bestrijdingsmaatregelen bij constatering van een aantasting door bacterievuur zal het thans tevens mogelijk zijn maatregelen van preventieve aard te treffen. Door de teelt van vatbare gewassen meer in bepaalde gebieden te concentreren kunnen in de betreffende gebieden betere voorzieningen worden getroffen om de besmettingsdruk op een aanvaardbaar niveau te brengen en te houden.

Het onbelemmerd wegnemen van aangetaste planten kan evenwel het gevaar met zich brengen, dat met name de belangrijkste wilde waardplant van het bacterievuur, de meidoorn, zijn onmisbare ecologische en landschappelijke functie in het buitengebied verliest. Uit het oogpunt van zorg voor natuurbescherming en landschapsbehoud is dat onaanvaardbaar. Vanwege de grote economische belangen van de fruitteelt en de boomkwekerij enerzijds en de belangen van natuurbescherming en landschapsbehoud anderzijds moet een beleid worden ontwikkeld dat met beide belangen zoveel mogelijk rekening houdt. Voorts moet er mede rekening worden gehouden, dat de kosten van de bestrijding op een aanvaardbaar niveau worden gehouden.

Concentratiegebieden (als bedoeld in artikel 3, van het Besluit ten behoeve van de bedrijfsmatige teelt)

Er zal worden gestreefd naar concentratie van de bedrijfsmatige teelt van bacterievuurgevoelige gewassen in bepaalde daartoe aangewezen gebieden waarin aan deze teelt een aantal extra garanties zal worden geboden. Buiten deze gebieden zal de bedrijfsmatige teelt worden tegengegaan. Bij de vaststelling van de grenzen van de concentratiegebieden wordt er zoveel mogelijk naar gestreefd terreinen, die als natuurgebied worden beheerd en terreinen waar de meidoorn bepalend en onvervangbaar is voor het landschap, buiten de z.g. concentratiegebieden te laten vallen. Indien dat door verstrengeling van boomkwekerijen en natuurgebieden niet mogelijk is, zullen aparte voorzieningen ten behoeve van het behouden van natuurwetenschappelijke en landschappelijke waarden nodig zijn waaromtrent hieronder nader wordt ingegaan.

Binnen een concentratiegebied zal de bedrijfsmatige teelt van waardplanten extra worden beschermd door een verbod voor anderen dan bedrijfsmatige telers om bepaalde voor bacterievuur vatbare soorten aan te planten, te vervoeren en te bewaren. De mogelijkheid is niettemin aanwezig om in bepaalde concentratiegebieden de bedrijfsmatige teelt van zeer vatbare soorten, zoals de breedbladige Cotoneaster te verbieden. Van het

opplantverbod zal uitzondering kunnen worden gemaakt voor terreinen binnen een aangewezen concentratiegebied, die aangemerkt worden als van bijzondere landschappelijke waarde. Aldus kan worden gewaarborgd, dat bij voorbeeld een waardevol meidoornbestand zijn betekenis blijft behouden.

Bij de voorkoming en bestrijding van bacterievuur is het onderhouden van het bestand van voor bacterievuur vatbare planten van groot belang. De bloei speelt een belangrijke rol bij het tot stand komen van de infectie. Daarom kan de mogelijkheid dat gebruiksgerechtigden van terreinen worden verplicht bepaalde onderhoudsmaatregelen te treffen, zoals bij voorbeeld het terugzetten van doorgegroeide en niet onderhouden meidoornhagen op de oorspronkelijke hoogte, niet worden gemist.

Buiten concentratiegebieden

De bedrijfsmatige teelt van voor bacterievuur vatbare gewassen zal buiten de aangewezen gebieden worden tegengegaan door het instellen van een verbod voor de teelt van bepaalde gewassen in boomkwekerijverband in delen van het land, dan wel het aan voorwaarden verbinden van die teelt. Ten einde het bedrijfsleven gelegenheid te geven op deze nieuwe situatie in te spelen zal vooral de eerste tijd onder stringente voorwaarden een uitzondering op dit verbod mogelijk moeten zijn.

Overige maatregelen

Indien aantasting door bacterievuur is waargenomen zal, zoals dat onder vigeur van het huidige besluit ook mogelijk is, door of vanwege de directeur van de Plantenziektenkundige Dienst ten aanzien van aangewezen planten maatregelen kunnen worden bevolen, houdende het geheel of gedeeltelijk verwijderen van die planten en ook ter voorkoming van het wederom uitlopen van die planten het behandelen van de stobben met een worteldodend middel. Deze laatste maatregel zal niet worden genomen ten aanzien van meidoornbeplantingen die deel uitmaken van een gebied van bijzonder landschappelijke waarde. Het nieuwe stelsel is in overeenstemming met de terzake de bestrijding van bacterievuur binnen de EEG gemaakte afspraken, welke in een wijziging van de richtlijnen 77/93/EEG zullen worden geconcretiseerd.

Ter toelichting van de artikelen van het ontwerp moge het volgende dienen.

Artikel 1

De definities spreken in het algemeen voor zich zelf en behoeven geen nadere toelichting. Ten aanzien van de omschrijving van een gebied van bijzondere landschappelijke waarde kan nog worden vermeld, dat onder natuurterrein niet alleen natuurterreinen in de enge zin van het woord wordt verstaan, doch ook andere natuurwetenschappelijk of uit oogpunt van landschapswaarde belangrijke terreinen.

Artikel 2

Daar er, zoals in het algemene deel van de toelichting is vermeld, naar gestreefd wordt de bedrijfsmatige teelt van voor bacterievuur vatbare gewassen te concentreren in bepaalde gebieden ten einde daarmee een betere bescherming te kunnen geven aan die teelten en de controlemogelijkheid te verbeteren, ligt het voor de hand dat de teelt van deze gewassen in andere gebieden ofwel geheel wordt verboden of aan stringente voorwaarden wordt onderworpen.

Artikel 3

Ingevolge het eerste en tweede lid van dit artikel zullen gebieden worden aangewezen waarbinnen de bedrijfsmatige teelt van de bacterievuurgevoelige boomkwekerijgewassen een extra bescherming wordt geboden. Deze bescherming zal daaruit bestaan dat binnen deze gebieden in beginsel een verbod zal gaan gelden voor het opplanten, bewaren en vervoeren van voor bacterievuur vatbare waardplanten. In beginsel, omdat dit verbod uiteraard niet zal kunnen gelden voor degenen ten behoeve van wie het wordt ingesteld te weten de boomkwekers.

Tevens kan het in bijzondere omstandigheden ten behoeve van de bestrijding van bacterievuur gewenst zijn gebieden, waarin weliswaar op dat moment in geringe mate bedrijfsmatige teelt van bacterievuurvatbare planten plaatsvindt, toch als concentratiegebied aan te wijzen, bij voorbeeld om in dat gebied door verplaatsing van bedrijven gelegen buiten concentratiegebieden die bedrijfsmatige teelt in de toekomst te concentreren. Te denken ware in dit verband aan de Noordoostpolder.

Artikel 4

Om de infectiekansen zoveel mogelijk in te perken is het noodzakelijk dat ten aanzien van voor bacterievuur zeer vatbare planten een onderhoudsplicht kan worden opgelegd. Daarbij kan worden gedacht aan het regelmatig snoeien van struiken en bomen. Dit geldt met name ten aanzien van de meidoorn in gebieden met een bedrijfsmatige boomkwekerij of fruitteelt.

Artikel 5, 6 en 7

Zoals in het algemeen deel reeds is opgemerkt bestaat de bestrijding van het bacterievuur onder meer uit het wegnemen van aangetaste planten, ten einde door eliminering van de besmettingsbron de besmettingsdruk zoveel mogelijk te verlagen en op een laag niveau te houden. Dit beleid kan worden gefrustreerd indien besmet materiaal aan bestrijdingsmaatregelen wordt onttrokken.

Het is vooral in de beginfase niet altijd mogelijk visueel met zekerheid vast te stellen of een plant is aangetast door bacterievuur. Uiterlijke kentekenen zullen veelal door bacteriologisch onderzoek moeten worden gestaafd. Ook kan het noodzakelijk zijn dat de belendende percelen, indien op een terrein aantasting is aangetroffen, aan een nader onderzoek worden onderworpen. Het spreekt vanzelf dat een dergelijk onderzoek enige tijd in beslag neemt, wat de noodzaak medebrengt dat de teler gedurende het verloop van het onderzoek geen handelingen verricht waardoor het onderzoek wordt belemmerd of zelfs nutteloos wordt, bij voorbeeld door het plantmateriaal te rooien of te verkopen.

Voorkomen moet voorts worden dat een besmetting wordt overgebracht door een partij die zich niet meer bij een boomkweker bevindt doch bij bijvoorbeeld een handelaar of op een veiling. Aangezien zulk een partij veelal is opgeslagen met andere partijen is het besmettingsgevaar groot. Het is daarom gewenst dat ten aanzien van een zodanige partij geen handelingen mogen worden verricht die het onderzoek kunnen belemmeren of die een besmetting kunnen verspreiden. Ingeval van constatering van aantasting zal vernietiging of het op andere wijze onschadelijk maken van de partij en het ontsmetten of onschadelijk maken van verpakkingsmateriaal moeten kunnen worden voorgeschreven. Om dezelfde redenen zal ook het vervoer van een dergelijke partij aan strikte voorwaarden moeten kunnen worden gebonden.

Artikel 8

Dit artikel geeft de maatregelen aan die voorgeschreven kunnen worden, indien aantasting is geconstateerd. Deze maatregelen komen overeen met de maatregelen die krachtens de huidige regelgeving reeds genomen kunnen worden. Het beleid dienaangaande, waarbij de zorg voor natuur en landschap nauwlettend in acht wordt genomen, wordt voortgezet. Het vrijmaken van aangetaste planten of delen daarvan zal plaatsvinden in de onmiddellijke nabijheid van boomkwekerij- en fruitteeltbedrijven. Daarnaast is het mogelijk bij omvangrijke infectiehaarden die niet liggen in de te beschermen gebieden of zones, maar die naar het oordeel van de overheid een reëel gevaar opleveren, dergelijke maatregelen te treffen.

Indien aangetaste planten zich bevinden in een gebied dat is aangewezen als gebied waar de boomkwekerijteelt extra bescherming geniet, zal de verwijdering van aangetaste planten of delen daarvan, voor zover deze niet ten behoeve van de bedrijfsmatige teelt worden gebruikt, niet alleen bestaan uit het afzagen van zieke planten of delen daarvan, maar ook uit het doden van de overblijvende stobben door deze in te smeren met een worteldodend middel, behalve in het geval dat de meidoornplanten zich bevinden op een terrein dat deel uitmaakt van een gebied van bijzondere landschappelijke waarde.

Artikel 9

Aangezien het in de bedoeling ligt de bedrijfsmatige teelt van boomkwekerijgewassen die vatbaar zijn voor bacterievuur alleen toe te staan in gebieden die daartoe speciaal zijn aangewezen zal om het bedrijfsleven te doen inspelen op de nieuwe situatie, zeker in de eerste jaren dat een teeltverbod voor de bedrijfsmatige teelt van kracht is, de mogelijkheid aanwezig moeten zijn om, zij het onder strikte voorwaarden, daarvan af te wijken. Dergelijke voorwaarden kunnen onder meer betrekking hebben op de soort van de te telen waardplanten, de omvang van de teelt, de mate waarin waardplanten reeds in de omgeving voorkomen en de mate van eventueel reeds aanwezige aantasting.

De Staatssecretaris van Landbouw en Visserij,
A. Ploeg